

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА**

II МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Декан II медичного факультету
Олександр КОЗЛОВ**

ПРОГРАМА

**циклу спеціалізації для професіоналів у сфері
охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною
освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я
за спеціальністю «Ерготерапія»**

**(для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня
за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення
спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація»
галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі
знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»)**

Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 22 червня 2026 року. – 26 стор.

Керівник програми:

БРИНЗА Марія Сергіївна, кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри фізичної терапії та реабілітаційної медицини ІІ медичного факультету.

Розробники програми:

ГОЛОД Наталія Романівна, доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент, професор ЗВО кафедри фізичної терапії та реабілітаційної медицини ІІ медичного факультету;

ШЕВЧУК Юлія Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент ЗВО кафедри фізичної терапії та реабілітаційної медицини ІІ медичного факультету;

КАЛМИКОВА Юлія Сергіївна, доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент, професор ЗВО кафедри фізичної терапії та реабілітаційної медицини ІІ медичного факультету.

Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії ІІ медичного факультету, протокол № 11 від 15.06.2026 р.

Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради ІІ медичного факультету, протокол № 12 від 17.06.2026 р.

Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № ... від 26.06.2026 р.

Термін дії програми циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, – **5 років** з моменту затвердження Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

ПЕРЕДМОВА

Безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я (далі – **безперервний професійний розвиток, БПР**) – безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей працівників сфери охорони здоров'я, що дає їм змогу підтримувати або підвищувати рівень професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я.

Працівники сфери охорони здоров'я зобов'язані здійснювати БПР після:

- ✓ отримання документа про вищу освіту за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 225 «Медична психологія», 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та сертифікату лікаря-спеціаліста;
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальностями 223 «Медсестринство», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 227 «Терапія та реабілітація», 229 «Громадське здоров'я» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»;
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та сертифікату фармацевта / провізора-спеціаліста;
- ✓ отримання документа про вищу освіту, проходження післядипломної спеціалізації та отримання сертифікату спеціаліста за спеціальностями згідно з номенклатурою спеціальностей, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ);
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальностями згідно з номенклатурою спеціальностей, затвердженою МОЗ;
- ✓ отримання документа про фахову передвищу освіту за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 223 «Медсестринство», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Провайдером заходів БПР є **Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна** (далі – Університет), а безпосередню координацію роботи у сфері післядипломної медичної освіти та БПР працівників сфери охорони здоров'я на II медичному факультеті здійснює **Центр післядипломної медичної освіти** (далі – ЦПМО), який керується у своїй діяльності наступними **нормативно-правовими актами**:

- ✓ [Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я](#), затверджене постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я» від 14.07.2021 р. № 725;
- ✓ [Порядок проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650;
- ✓ [Перелік циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними \(провізорськими\) спеціальностями](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» від 25.07.2023 р. № 1347;
- ✓ [Перелік циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112;
- ✓ [Порядком проведення атестації лікарів](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.08.2021 р. № 1752 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.10.2021 р. за № 1338/36960;

- ✓ [Технічного регламенту роботи системи](#), затвердженого наказом Державної організації «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» від 08.06.2022 р. № 01-03/14 та погодженого листом Міністерства охорони здоров'я України від 07.06.2022 р. № 22-04/12786/2-22;
- ✓ [Випуску 78 «Охорона здоров'я» Довідника кваліфікаційних характеристик професій](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2002 р. № 117, та вимог [професійних стандартів](#) працівників сфери охорони здоров'я (за наявності);
- ✓ низкою інших нормативно-правових документів ([Закон України про освіту](#); [Закон України про вищу освіту](#); [Закон України про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення](#); [Основи законодавства України про охорону здоров'я](#); [Закон України про систему громадського здоров'я](#); Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затверджений [постановою Кабінету міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115](#); Положення про навчально-тренувальний відділ (центр) підготовки з надання медичної допомоги в екстремальних ситуаціях, затверджене [наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.03.2009 р. № 132](#); Стратегія людського розвитку, затверджена [Указом Президента України від 02.06.2021 р. № 225/2021](#) тощо);
- ✓ План освітніх заходів у сфері післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, Статут, Положення про організацію освітнього процесу, Перелік платних освітніх та інших послуг, Стратегія розвитку, Правила внутрішнього розпорядку та інших регламентуючих документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Цикли вторинної лікарської спеціалізації / стажування проводяться з метою присвоєння / підтвердження звання лікаря-спеціаліста за результатами атестації слухачів освітнього заходу на визначення рівня знань та практичних навичок. **Присвоєння звання лікаря-спеціаліста** відповідної лікарської спеціальності проводиться слухачу циклу спеціалізації, який вперше отримує цю спеціальність. **Підтвердження звання лікаря-спеціаліста** проводиться для лікарів, які вже мають цю лікарську спеціальність, але не працювали за нею більше 3-х років поспіль або з перервами. Цикли вторинної лікарської спеціалізації проводяться для відновлення права на професійну діяльність працівників сфери охорони здоров'я, які **своєчасно не пройшли атестацію або яким відмовлено в атестації** на присвоєння чи підтвердження професійної кваліфікації / рівня професійної кваліфікації за відповідною спеціальністю.

Лікарі, які своєчасно не пройшли атестацію на кваліфікаційну категорію, або яким відмовлено в атестації на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії, не можуть займатися лікарською діяльністю за цією спеціальністю без попереднього проходження **стажування**. Процедури направлення, зарахування, навчання та атестації лікарів, які проходять стажування, регламентовано Порядком проведення атестації лікарів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.08.2021 р. № 1752 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.10.2021 р. за № 1338/36960.

Зарахування на цикли вторинної лікарської спеціалізації та стажування проводиться наказом по університету на підставі заяви особи, яка бажає навчатися на циклі спеціалізації / стажуванні. До зарахування особи, які бажають зарахуватися на цикл, мають надати повний перелік документів, укласти договір про надання платної освітньої послуги, заповнити **електронну особову картку слухача** (створюється фахівцями Центру на платформі Google), яка містить наступні дані:

- ✓ назва циклу;
- ✓ прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дату народження слухача;
- ✓ найменування закладу вищої освіти, рік його закінчення, спеціальність;

- ✓ відомості про диплом, дата та номер диплому, дата видачі;
- ✓ посада та місце працевлаштування, населений пункт, область;
- ✓ науковий ступінь, вчене звання (за наявності).

Тривалість циклів вторинної лікарської спеціалізації регламентується [Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними \(провізорськими\) спеціальностями](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 р. № 1347. Для вступників на цикли вторинної лікарської спеціалізації, яким заплановано присвоєння звання лікаря-спеціаліста, для деяких циклів спеціалізації діють обмеження у розрізі наявної на час зарахування лікарської спеціальності, а для кожного циклу вторинної лікарської спеціалізації вище згаданим наказом регламентований можливий **контингент вступників**. **Тривалість стажування** встановлюється рішенням комісії з тестування, яке проводиться не пізніше ніж за 14 днів до початку стажування, при закладі вищої освіти та становить від 1 до 6 місяців.

Навчання на циклах вторинної лікарської спеціалізації / стажування проводиться **в очній, дистанційній та/або змішаній формі** за умови забезпечення опанування слухачами повного переліку теоретичних знань та практичних навичок, передбачених сертифікатною освітньою програмою, та передбачає теоретичну підготовку та відпрацювання практичних навичок.

Атестацію на визначення рівня знань та практичних навичок проводить **атестаційна комісія** у складі з трьох досвідчених науково-педагогічних працівників відповідної Каразінської школи післядипломної медичної освіти. **Склад комісії** затверджується на початку циклу наказом по університету. За результатами атестації лікар отримує **сертифікат**, форма якого затверджена додатком 2 до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650.

За проходження циклів спеціалізації / стажування слухачам **нараховується 30 балів БПР за 1 місяць** навчання, але не більше мінімальної кількості балів, яка має бути підтверджена за річний період.

Не менше ніж за 5 днів до засідання атестаційної комісії слухач циклу вторинної лікарської спеціалізації / стажування подає комісії **наступні документи**:

- ✓ заява;
- ✓ атестаційний листок за формою, встановленою додатком 3 до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650;
- ✓ копії диплому, сертифікату (-ів) лікаря-спеціаліста, свідоцтва (-в) про присвоєння кваліфікаційної категорії.

Рішенням атестаційної комісії у разі достатнього рівню володіння теоретичними знаннями та практичними навичками за спеціальністю циклу / стажування лікарю **присвоюється або підтверджується** звання лікаря-спеціаліста. У разі недостатнього рівню підготовки, наявності такого рівню володіння сучасними методами профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, що може призвести до погіршення стану пацієнта або його смерті, рішенням комісії лікарю **відмовляють у присвоєнні / підтвердженні** звання лікаря-спеціаліста (в такому разі у відповідь на запит лікар отримує довідку про те, що прослухав цикл спеціалізації / стажування, але не був атестований). **Протокол атестації** затверджується наказом по університету в 10-денний термін.

Цикли спеціалізації для професіоналів у галузі охорони здоров'я та для професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я, проводяться з метою **присвоєння або підтвердження звання спеціаліста.** Процедура провадження циклів регламентується [Порядком проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650, а перелік спеціальностей професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я, тривалість циклів спеціалізації та вимоги до контингенту слухачів встановлюються [Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112.

Зарахування на цикли спеціалізації / стажування проводиться наказом по університету. До зарахування **особи, які бажають зарахуватися на цикл / стажування, мають надати** повний перелік документів, укласти договір про надання платної освітньої послуги, заповнити **електронну особову картку слухача** (створюється фахівцями Центру на платформі Google), яка містить наступні дані:

- ✓ назва циклу;
- ✓ прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дату народження слухача;
- ✓ найменування закладу вищої освіти, рік його закінчення, спеціальність;
- ✓ відомості про диплом, дата та номер диплому, дата видачі;
- ✓ посада та місце працевлаштування, населений пункт, область;
- ✓ науковий ступінь, вчене звання (за наявності).

Навчання на циклах спеціалізації / стажуванні проводиться **в очній, дистанційній та/або змішаній формі** за умови забезпечення опанування слухачами повного переліку теоретичних знань та практичних навичок, передбачених програмою циклу / стажування, та передбачає теоретичну підготовку та відпрацювання практичних навичок.

Атестацію на визначення рівня знань та практичних навичок проводить **атестаційна комісія** у складі з трьох досвідчених науково-педагогічних працівників відповідної Каразінської школи післядипломної медичної освіти. **Склад комісії** затверджується на початку циклу / стажування наказом по університету. За результатами атестації слухач отримує **сертифікат**, форма якого затверджена додатком 2 до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650.

За проходження циклів спеціалізації / стажування слухачам **нараховується 30 балів БПР за 1 місяць** навчання, але не більше мінімальної кількості балів, яка має бути підтверджена за річний період.

Не менше ніж за 5 днів до засідання атестаційної комісії слухач циклу спеціалізації / стажування подає комісії **наступні документи**:

- ✓ заява;
- ✓ атестаційний листок за формою, встановленою додатком 3 до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650;
- ✓ копія диплому.

Рішенням атестаційної комісії у разі достатнього рівню володіння теоретичними знаннями та практичними навичками за спеціальністю циклу / стажування слухачу **присвоюється або підтверджується** звання спеціаліста. У разі недостатнього рівню

підготовки, рішенням комісії лікарю **відмовляють у присвоєнні / підтвердженні** звання спеціаліста (в такому разі у відповідь на запит слухач отримує довідку про те, що прослухав цикл спеціалізації / стажування, але не був атестований). **Протокол атестації** затверджується наказом по університету в 10-денний термін.

Програми циклів спеціалізації / стажування повинні відповідати принципам доказової медицини, галузевим стандартам у сфері охорони здоров'я та вимогам до кваліфікаційних характеристик працівників охорони здоров'я. Програма включає:

- ✓ опис цільової аудиторії;
- ✓ мету заходу;
- ✓ перелік компетентностей, що набуваються або вдосконалюються;
- ✓ опис структури заходу та загальний обсяг навчального навантаження;
- ✓ форми і методи організації та проведення заходу;
- ✓ матеріально-технічне забезпечення заходу;
- ✓ форми підсумкового контролю.

Програми розробляються кафедрами II медичного факультету та/або Каразінськими школами післядипломної освіти та затверджуються на період дії програми у встановленому порядку.

Обсяг навчальної роботи для циклів спеціалізації встановлюється із розрахунку 6 академічних годин на день аудиторної роботи (66,7%) та 3 академічних години на день самостійної роботи (33,3%), що при 5-денному навчальному тижні складає (5 днів на тиждень по 6 годин – 30 годин; 4 тижні в місяці по 30 годин – 120 годин на місяць):

Тривалість заходу	Академічні години			Кількість кредитів ECTS
	Аудиторні	Самостійна робота	Загалом	
1 місяць	120	60	180	6,0
2 місяці	240	120	360	12,0
3 місяці	360	180	540	18,0
4 місяці	480	240	720	24,0
5 місяців	600	300	900	30,0
6 місяців	720	360	1080	36,0
9 місяців	1080	540	1620	54,0

Навчальна робота під час циклів спеціалізації / стажування реалізується Каразінськими школами післядипломної медичної освіти у вигляді наступних **форм навчальної діяльності**:

- ✓ **лекційні заняття** є основною формою проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу;
- ✓ **практичні заняття** є формою навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань з використанням симуляційних технологій навчання, технологій «віртуальний пацієнт» та роботи в умовах, максимально наближених до реальної клінічної практики, включаючи проведення вхідного контролю знань, вмінь та навичок, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів освіти, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання;
- ✓ **семінарські заняття** є формою навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих здобувачі освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів), а викладач оцінює підготовлені виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо;
- ✓ **тренінг** – активна, групова форма навчання, спрямована на розвиток певних навичок, знань, умінь та компетенцій, який відрізняється від традиційних методів навчання, таких як лекції,

орієнтацією на практичну діяльність, взаємодію учасників та рефлексію. В ході тренінгу слухачі в невеликих групах активно долучаються до процесу навчання, основна увага приділяється обміну досвідом, взаємонавчанню, розвитку конкретних навичок з використанням інтерактивних методів навчання (рольові ігри, дискусії, дебати, мозкові штурми, робота в групах тощо) на тлі зворотного зв'язку від викладача заходу;

- ✓ **дискусії** – це діалоговий процес обміну думками, аргументами та позиціями з певної проблеми, що сприяє активізації пізнавальної діяльності, розвитку критичного мислення, навичок аргументації та співпраці між учасниками. Цей метод допомагає поглибити знання, виявити різні точки зору, навчитися слухати співрозмовника та відстоювати власну думку в атмосфері довіри та взаємоповаги;
- ✓ **дебати** – це інтерактивна технологія, в якій команди слухачів аргументовано доводять свою позицію (тезу) та опонують аргументам суперників, а не безпосередньо один одному; це комплексна діяльність, яка сприяє розвитку критичного мислення, логічного мислення, навичок аргументації та ораторського мистецтва, а також формує громадянські якості, відповідальність та вміння працювати в команді;
- ✓ **симуляція** – метод навчання, що передбачає створення штучного середовища, яке імітує реальні умови з метою набуття слухачами практичних навичок та знань шляхом взаємодії з цим середовищем. Симуляції можуть бути різних видів, включаючи комп'ютерні симуляції (віртуальний пацієнт, симулятор клініки та інше програмне забезпечення), ситуативне навчання (розробка сценаріїв та ситуацій, які вимагають прийняття слухачами рішень та дій, що імітують реальні умови) та навчання на основі сценаріїв (взаємодія з стандартизованими пацієнтами, симуляторами або обладнанням з метою виконання завдань, які імітують реальну професійну діяльність);
- ✓ **самостійна робота** є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, при цьому навчальний час, відведений для самостійної роботи, становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу (вагомим компонентом підготовки лікаря-інтерна є самостійна позааудиторна робота, яка включає в тому числі роботу з періодичною науковою літературою, світовими базами медичних знань (сайти WHO, PubMed, ResearchGate та ін.), актуальними редакціями міжнародних та національних протоколів та стандартів надання медико-профілактичної допомоги тощо).

Методами організації та проведення циклів спеціалізації / стажування є:

- ✓ **метод прямих інструкцій** (direct instruction, **пояснювально-ілюстративний метод**) – структурований педагогічний підхід, в якому викладач чітко і ясно викладає матеріал, надаючи чіткі вказівки та отримує зворотній зв'язок. Цей метод передбачає систематичний підхід до навчання, де викладач керує процесом, а слухачі активно засвоюють теоретичні знання та опановують практичні навички через повторення та практику;
- ✓ **метод спроб і помилок** – форма навчання, заснована на багаторазовому повторенні дій з метою знаходження правильного рішення, при цьому слухач під наглядом і контролем викладача повторює спроби, помиляється та на основі аналізу помилок коригує свої дії, поки не досягне бажаного результату;
- ✓ **метод навчання через спостереження (навчання шляхом імітації)** – процес засвоєння теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками слухачами за допомогою спостереження за викладачем та / або іншими слухачами, забезпечуючи при цьому додатковий розвиток когнітивних та соціальних якостей слухачів, та подальшим відтворенням слухачами продемонстрованих знань чи навичок;
- ✓ **ситуаційний аналіз (кейс-метод)** – інтерактивна техніка навчання, яка базується на аналізі конкретних, часто реальних, ситуацій для розвитку у слухачів навичок вирішення проблем, аналітичного мислення та прийняття рішень. Слухачі активно включаються у процес дослідження кейсу, аналізують ситуацію, виявляють проблеми, пропонують та оцінюють різні рішення;

- ✓ **лабораторний метод** – практичний метод навчання, який передбачає виконання слухачами певних завдань, дослідів або експериментів у спеціально обладнаній лабораторії з метою глибинного засвоєння теоретичного матеріалу та формування практичних навичок;
- ✓ **аналітичний метод** – процес розкладання цілого (складного) на частини (прості) для більш глибокого вивчення та розуміння кожної складової теми заходу. Метод передбачає аналіз окремих елементів, їх властивостей та взаємозв'язків із подальшим синтезом отриманих знань для цілісного сприйняття явища або поняття. Детальний аналіз частин теми заходу дозволяє слухачам виявляти взаємозалежності між простими фрагментами та формувати розуміння їх ролі у цілому;
- ✓ **синтетичний метод** – процес об'єднання невеликих фрагментів теми заходу або етапі виконання практичної навички в єдине ціле з метою формування узагальненого розуміння об'єкту вивчення та оволодіння практичною навичкою; метод часто використовується разом з аналітичним;
- ✓ **тренувальний метод** – система застосування практичних навичок шляхом цілеспрямованого, багаторазового повторення певних дій з метою досягнення автоматизації рухів або інших навчальних цілей. Тренувальні методи можуть включати вправи, імітацію, кругове тренування та інші форми, що спрямовані формування навички, удосконалення техніки та швидкості виконання тощо;
- ✓ **проблемний метод** – метод навчання, який передбачає створення умов для активної самостійної або частково самостійної пізнавальної діяльності слухачів шляхом розв'язання проблемних ситуацій. Замість прямої передачі знань, викладач створює проблемні ситуації, а слухачі самостійно або за допомогою викладача шукають шляхи їх вирішення, що сприяє глибшому розумінню матеріалу та розвитку фахового мислення;
- ✓ **евристичний метод** використовується з метою поступового наближення слухачів до самостійного вирішення пізнавальних проблем, при цьому викладач розчленовує проблемне завдання на підпроблеми, а слухачі здійснюють окремі кроки пошуку їх вирішення;
- ✓ **інші методи організації та проведення заходу.**

В програмі циклу спеціалізації / стажування обов'язково планується **поточне та підсумкове оцінювання** рівню підготовки слухачів. **Поточне оцінювання** проводиться викладачами на практичних та семінарських заняттях за результатами вивчення кожної теми. Результати оцінювання вносять в журнал реєстрації результатів навчання (журнал ведеться викладачами освітнього заходу). **Підсумкове оцінювання** проводиться для слухачів, які повністю виконали навчальний план підготовки та програму циклу / стажування у вигляді **атестації на визначення рівня знань та вмінь** з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста / спеціаліста. Атестація на визначення рівня знань та вмінь слухачів циклів спеціалізації / стажування проводиться у вигляді **іспиту з оволодіння практичними навичками** (виконання щонайменше трьох пакетів практичних завдань та ситуаційних задач із залученням симуляційного обладнання, стандартизованих пацієнтів тощо) та **співбесіди із спеціальності** (білети з трьома теоретичними питаннями відповідно до програми підготовки). Результати атестації оформлюються у вигляді **відомостей**, на підставі яких фахівець Центру формує **протоколи засідання атестаційної комісії**.

В програмах циклів спеціалізації / стажування обов'язково визначається **цільова аудиторія**, яка визначається контингентом слухачів з [наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними \(провізорськими\) спеціальностями»](#) від 25.07.2023 р. № 1347 для лікарів та [Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112 для професіоналів у галузі охорони здоров'я / професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я.

Порядок реєстрації слухачів на цикли спеціалізації / стажування описаний у відповідних документах, оприлюднених на сайті ІІ медичного факультету.

АНОТАЦІЯ

Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, розроблена відповідно до вимог чинного законодавства та рекомендації, і спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних повертати пацієнтам максимальну незалежність та якість життя. Протягом 6 місяців інтенсивного навчання слухачі опанують сучасну філософію та доказові інструменти ерготерапії в системі комплексної реабілітації. Програма гармонійно поєднує глибоку теоретичну базу, засновану на міжнародних стандартах, та посилений практичний блок для впевненого старту в професії або виходу на новий експертний рівень. Особлива увага в процесі підготовки приділяється опануванню клінічного мислення та практичних методик. Слухачі навчатимуться проводити комплексну ерготерапевтичну оцінку за допомогою стандартизованих тестів і шкал, аналізувати обмеження життєдіяльності пацієнта та формулювати смарт-цілі в межах Міжнародної класифікації функціонування (МКФ). Курс охоплює передові методики відновлення когнітивних, сенсорних та рухових функцій, адаптації побутового й професійного середовища, а також підбору й навчання використанню допоміжних засобів реабілітації. Програма орієнтована на підготовку фахівців для роботи з пацієнтами різного профілю: від нейрореабілітації (інсульт, ЧМТ) та травматології до педіатричної і геріатричної практики. Опанувавши навички ергономіки, кінезіотейпування, терапії рук (Hand Therapy) та сенсорної інтеграції, випускники циклу зможуть ефективно працювати в мультидисциплінарних реабілітаційних командах. Отриманий документ про спеціалізацію відкриває офіційні юридичні та професійні можливості для успішної практики в державних і приватних медичних закладах України відповідно до чинного законодавства.

ОПИС ПРОГРАМИ

Загальна інформація	
Офіційна назва програми	Програма циклу спеціалізації для професіоналів у сфері охорони здоров'я та осіб з вищою немедичною освітою, які працюють в сфері охорони здоров'я за спеціальністю «Ерготерапія», для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини
Структурний підрозділ	ІІ медичний факультет, Центр післядипломної медичної освіти, кафедра фізичної терапії та реабілітаційної медицини
Обсяг програми	6-місячний захід: аудиторна робота – 720 академічних годин; самостійна робота – 360 академічних годин; загалом – 1080 академічних годин, 36,0 кредитів ECTS
Мова викладання	Українська

Передумови навчання	Надання особою регламентованого переліку документів для реєстрації на освітній захід, укладання договору про надання освітньої послуги, відповідність рівню освіти та спеціальності цільовій аудиторії заходу, наявність первинної або вторинної лікарської спеціалізації відповідно до вимог до контингенту слухачів, встановленим Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 р. № 1347 чи Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112	
Мінімальна та максимальна кількість слухачів в групі	8-15 слухачів	
Форми навчання	Інституційна очна (денна або вечірня) форма навчання з обов'язковою особистою присутністю слухачів на місці проведення заходу; дистанційна з участю слухачів в режимі реального часу; змішана форма навчання (очна та дистанційна)	
Оцінка результатів навчання	Поточний контроль результатів навчання; атестація на визначення рівню знань та вмінь за результатами співбесіди за спеціальністю та іспиту з оволодіння практичними навичками з присвоєнням / підтвердженням звання лікаря-спеціаліста або спеціаліста	
Інтернет-адреса місця постійного розміщення сертифікатної освітньої програми	Офіційний веб-сайт ІІ медичного факультету	
Мета програми		
Підвищення рівню фахової компетентності, теоретичної підготовки та оволодіння практичними навичками слухачами освітнього заходу з метою набуття ними кваліфікації спеціаліста за спеціальністю освітнього заходу з виконанням вимог до кваліфікаційних характеристик відповідної професії відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій. Випуск 78. Охорона здоров'я, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2022 р. № 117 та відповідно до вимог професійних стандартів (у разі наявності)		
Загальні компетентності (ЗК), що вдосконалюються та/або набуваються:		
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності	
ЗК5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	
ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення	
ЗК7	Здатність працювати в команді	
ЗК8	Здатність до міжособистісної взаємодії	

ЗК9	Здатність спілкуватись іноземною мовою
ЗК10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
Фахові компетентності (ФК), що вдосконалюються та/або набуваються:	
ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
ФК7	Здатність до діагностування невідкладних станів
ФК8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
ФК9	Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій
ФК11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
ФК12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції
ФК13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
ФК14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
ФК15	Здатність до проведення експертизи працездатності

ФК16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
ФК17	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
ФК18	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
ФК19	Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг
ФК20	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації
ФК21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я
ФК24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
ФК25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
ФК26	Здатність здійснювати наукову та/або науково-педагогічну діяльність у сфері охорони здоров'я
Результати навчання (РН):	
РН1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
РН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я
РН3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем
РН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання
РН5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та

	інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта
PH6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я
PH7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань
PH8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу
PH9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи
PH10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами
PH11	Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами
PH12	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм
PH13	Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем
PH14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування
PH15	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в

	умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах
PH16	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі
PH17	Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм
PH18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів
PH19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення
PH20	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань
PH21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію
PH22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я
PH23	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення
PH24	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності
PH25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців
PH26	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги
PH27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів

PH28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки
PH29	Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики
Особливості програми	
Цільова аудиторія слухачів	Для осіб, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (без зазначення спеціалізації у дипломі), або спеціальністю «Фізична реабілітація» галузі знань «Охорона здоров'я», «Фізична реабілітація» галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини
Документ про успішне виконання програми	Сертифікат спеціаліста

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Компоненти програми	Загальна кількість годин	Аудиторна робота		Самостійна робота
		Лекційні заняття	Практичні заняття	
БЛОК 1. Фундаментальні основи та теорія ерготерапії				
Тема 1. Вступне слово. Брифінг. Особливості спеціальності	4	2	0	2
Тема 2. Чинне законодавство України про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я	6	2	2	2
Тема 3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) як основа ерготерапії.	58	6	34	18
Тема 4. Теорія діяльності (Occupational Science): аналіз активності, повсякденного життя (ADL, IADL) та рольового функціонування	58	4	34	20
Тема 5. Анатомо-фізіологічні та біомеханічні аспекти рухової активності людини в контексті ерготерапії.	56	6	30	20
БЛОК 2. Оцінка, діагностика та планування в ерготерапії				
Тема 6. Методологія ерготерапевтичного обстеження. Інтерв'ювання пацієнта та збір анамнезу діяльності (первинна оцінка).	46	6	25	15
Тема 7. Стандартизовані шкали, тести та інструменти вимірювання в ерготерапії (FIM, Barthel Index, COPM тощо).	46	6	25	15
Тема 8. Клінічне мислення та ерготерапевтичний діагноз. Формулювання SMART-цілей реабілітації.	44	4	25	15
Тема 9. Документування в ерготерапії. Робота фахівця в мультидисциплінарній реабілітаційній команді (МДРК).	44	4	25	15

БЛОК 3. Ерготерапія в нейрореабілітації				
Тема 10. Ерготерапія при гострих порушеннях мозкового кровообігу (інсульт): раннє позиціонування та мобілізація.	62	7	35	20
Тема 11. Відновлення функції верхньої кінцівки. Сучасні концепції терапії рук (Hand Therapy) та дрібної моторики.	56	6	30	20
Тема 12. Ерготерапевтичне втручання при черепно-мозкових та хребетно-спинномозкових травмах.	56	6	30	20
Тема 13. Реабілітація при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона, розсіяний склероз, деменція).	51	6	30	15
БЛОК 4. Ерготерапія в травматології, ортопедії та соматичній практиці				
Тема 14. Ерготерапія після ендопротезування суглобів, ампутацій та складних травм опорно-рухового апарату.	46	6	25	15
Тема 15. Ерготерапевтична допомога пацієнтам із хронічним больовим синдромом та ревматологічними захворюваннями.	46	6	25	15
Тема 16. Особливості ерготерапії в кардіо- та пульмонологічній реабілітації (менеджмент втоми, енергозбереження).	44	4	25	15
Тема 17. Ерготерапія в онкології та паліативній допомозі: підтримка якості життя та автономії.	44	4	25	15
БЛОК 5. Спеціальні напрямки: педіатрія, геріатрія та ментальне здоров'я				
Тема 18. Педіатрична ерготерапія: особливості роботи з дітьми з ДЦП, розладами аутистичного спектра (РАС) та СДУГ.	33	4	25	4
Тема 19. Теорія та практичне застосування методу сенсорної інтеграції в дитячому та дорослому віці.	24	2	20	2
Тема 20. Геріатрична ерготерапія: профілактика падінь, адаптація до вікових змін, підтримання незалежності літніх людей.	33	4	25	4
Тема 21. Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP).	90	10	30	50
БЛОК 6. Середовищні фактори та технічні засоби реабілітації				
Тема 22. Асистивні технології та технічні засоби реабілітації (ТЗР): підбір, налаштування та навчання використанню.	39	4	20	15
Тема 23. Ортезування в ерготерапії: виготовлення тимчасових сплінтів та підбір готових ортопедичних виробів.	34	4	20	10
Тема 24. Ергономіка, універсальний дизайн та архітектурна доступність. Оцінка та адаптація домашнього й робочого простору.	29	4	15	10
Тема 25. Професійна реінтеграція та ерготерапія на робочому місці. Підготовка до фінальної атестації.	28	3	15	10
Тема 26. Іспит з оволодіння практичними навичками	2	0	2	0
Тема 27. Співбесіда зі спеціальності	2	0	2	0
Тема 28. Оголошення рішення атестаційної комісії. Дебрифінг. Завершення циклу вторинної лікарської спеціалізації / циклу спеціалізації	1	0	1	0
ВСЬОГО:	1080	120	600	360
Аудиторне навантаження – 720 академічних годин; самостійна робота слухачів – 360 академічних годин; загальний обсяг сертифікатної освітньої програми – 1080 академічних годин (36,0 кредитів ECTS)				

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

БЛОК 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Тема 1. Вступне слово. Брифінг. Особливості спеціальності. Актуальність тематики освітнього заходу. Кваліфікаційна характеристика професії. Ознайомлення слухачів з програмою, метою, змістом сертифікатної освітньої програми. Брифінг.

Тема 2. Чинне законодавство України про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я. Чинні нормативно-правові акти, що визначають діяльність лікаря за спеціальністю освітнього заходу. Актуальні редакції постанов Кабінету міністрів України та Міністерства охорони здоров'я України. Основи законодавства про Національну службу здоров'я України. Нормативно-правове регулювання професійної взаємодії кластерів системи охорони здоров'я України.

Тема 3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) як основа ерготерапії. Тема присвячена вивченню структури та філософії МКФ як універсальної мови документування в реабілітації. Курсанти навчатимуться кодувати компоненти «функції та структури організму», «активність і участь», а також оцінювати вплив середовищних факторів. Отримані знання стануть базою для побудови біопсихосоціальної моделі відновлення пацієнта.

Тема 4. Теорія діяльності (Occupational Science): аналіз активності, повсякденного життя (ADL, IADL) та рольового функціонування. У межах теми аналізується концепція людської діяльності як терапевтичного інструменту. Слухачі опанують методику розкладання складних щоденних завдань на базові елементи для виявлення дефіцитів пацієнта. Особливий фокус спрямований на диференціацію базової (ADL) та інструментальної (IADL) повсякденної активності людини.

Тема 5. Анатомо-фізіологічні та біомеханічні аспекти рухової активності людини в контексті ерготерапії. Слухачі поглиблюють знання з клінічної анатомії та біомеханіки, що необхідні для аналізу патологічних рухів. Тема охоплює вивчення фізіології рухового контролю, координації та підтримки пози тіла під час виконання побутових завдань. Курсанти навчатимуться оцінювати кінематичні ланцюги для запобігання вторинним ускладненням у пацієнтів.

БЛОК 2. ОЦІНКА, ДІАГНОСТИКА ТА ПЛАНУВАННЯ В ЕРГОТЕРАПІЇ

Тема 6. Методологія ерготерапевтичного обстеження. Інтерв'ювання пацієнта та збір анамнезу діяльності (первинна оцінка). Тема вчить професійному збору анамнезу діяльності через призму пріоритетів самого пацієнта та його родини. Курсанти опанують техніки терапевтичного інтерв'ю, активного слухання та спостереження за діяльністю в реальному часі. Слухачі навчатимуться структурувати первинний запит пацієнта та визначати базовий рівень його функціонування.

Тема 7. Стандартизовані шкали, тести та інструменти вимірювання в ерготерапії (FIM, Barthel Index, COPM тощо). Слухачі детально вивчать та відпрацюють на практиці провідні міжнародні інструменти доказової оцінки. Курс охоплює канадське оцінювання виконання діяльності (COPM), індекс Бартел, шкалу функціональної незалежності (FIM) та специфічні рухові тести. Отримані навички дозволять об'єктивно вимірювати динаміку змін та ефективність втручання.

Тема 8. Клінічне мислення та ерготерапевтичний діагноз. Формулювання SMART-цілей реабілітації. Тема спрямована на трансформацію результатів обстеження у професійний ерготерапевтичний діагноз. Курсанти навчатимуться визначати пріоритетні проблеми пацієнта, які обмежують його незалежність. Практична частина присвячена алгоритму постановки короткострокових та довгострокових цілей за системою SMART.

Тема 9. Документування в ерготерапії. Робота фахівця в мультидисциплінарній реабілітаційній команді (МДРК). Слухачі опанують стандарти ведення медичної документації, заповнення індивідуальних реабілітаційних планів та звітів ерготерапевта. Тема розкриває роль фахівця у складі МДРК та алгоритми взаємодії з лікарями, фізичними терапевтами і логопедами. Курсанти вивчать правила ефективного міжпрофесійного обміну даними заради безпеки пацієнта.

БЛОК 3. ЕРГОТЕРАПІЯ В НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ

Тема 10. Ерготерапія при гострих порушеннях мозкового кровообігу (інсульт): раннє позиціонування та мобілізація. Вивчаються доказові протоколи ерготерапевтичної допомоги на ранньому етапі після перенесеного інсульту. Курсанти опанують техніки безпечного терапевтичного позиціонування в ліжку (профілактика пролежнів та контрактур) та алгоритми першої мобілізації. Велика увага приділяється менеджменту синдрому ігнорування (неглекту) та підготовці до вертикалізації.

Тема 11. Відновлення функції верхньої кінцівки. Сучасні концепції терапії рук (Hand Therapy) та дрібної моторики. Тема фокусується на біомеханіці та нейропластичності верхньої кінцівки, методах відновлення хапання, утримання та маніпуляцій предметами. Слухачі вивчать техніки дзеркальної терапії, терапії індукованим обмеженням руху (CIMT) та функціонального тренування кисті. Практична частина включає підбір вправ для відновлення побутової самозарядності через роботу рук.

Тема 12. Ерготерапевтичне втручання при черепно-мозкових та хребетно-спинномозкових травмах. Курсанти досліджуватимуть специфіку реабілітації пацієнтів із травмами ЦНС різного рівня ураження (тетра- та параплегії). Вивчаються методи навчання альтернативним способам переміщення, одягання, гігієни та пересаджування з крісла-колісного. Окремий блок присвячений профілактиці автономної дисрефлексії та менеджменту спастичності.

Тема 13. Реабілітація при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона, розсіяний склероз, деменція). Вивчаються стратегії підтримки максимальної автономії пацієнтів з прогресуючими хронічними станами. Слухачі опанують методики когнітивного підтримування, використання зовнішніх підказок (кюінгу) при паркінсонізмі та специфіку профілактики контрактур. План включає навчання родичів правилам безпечного догляду та збереження активності хворого.

БЛОК 4. ЕРГОТЕРАПІЯ В ТРАВМАТОЛОГІЇ, ОРТОПЕДІЇ ТА СОМАТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Тема 14. Ерготерапія після ендопротезування суглобів, ампутацій та складних травм опорно-рухового апарату. Тема охоплює правила безпечного руху та побутових обмежень (ортопедичних режимів) після заміни суглобів. Курсанти вивчать етапи підготовки кукси до протезування та специфіку навчання пацієнта користуванню протезом руки чи ноги в побуті. Слухачі навчатимуться підбирати адаптивне обладнання для безпечного виконання ADL у цей період.

Тема 15. Ерготерапевтична допомога пацієнтам із хронічним больовим синдромом та ревматологічними захворюваннями. Слухачі вивчатимуть немедикаментозні методики контролю хронічного болю (при артритах, фіброміалгії тощо) через оптимізацію активності. Курс включає навчання пацієнтів технікам захисту суглобів, перерозподілу навантаження та ергономічного виконання рухів. Розглядаються стратегії психологічної адаптації та збереження працездатності.

Тема 16. Особливості ерготерапії в кардіо- та пульмонологічній реабілітації (менеджмент втоми, енергозбереження). Тема присвячена відновленню толерантності до навантажень у пацієнтів після інфарктів або при ХОЗЛ. Курсанти опанують унікальні техніки енергозбереження (Pacing), планування дня та контролю дихання під час активності. Слухачі навчатимуться моніторити життєві показники пацієнта безпосередньо під час виконання побутових завдань.

Тема 17. Ерготерапія в онкології та паліативній допомозі: підтримка якості життя та автономії. Вивчаються делікатні підходи до збереження залученості пацієнта в життєдіяльність на термінальних або виснажливих етапах хвороб. Тема охоплює методики адаптації занять до рівня сил хворого, профілактику лімфедми та менеджмент болю через позиціонування. Особлива увага приділяється психоемоційній підтримці та створенню комфортного мікросередовища.

БЛОК 5. СПЕЦІАЛЬНІ НАПРЯМКИ: ПЕДІАТРІЯ, ГЕРІАТРІЯ ТА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

Тема 18. Педіатрична ерготерапія: особливості роботи з дітьми з ДЦП, розладами аутистичного спектра (РАС) та СДУГ. Слухачі вивчать етапи нормального онтогенезу дитини та методики гри як провідної терапевтичної діяльності. Курс вчить адаптувати середовище для навчання та самообслуговування дітей із руховими, поведінковими та ментальними порушеннями. Практичний блок присвячений взаємодії з батьками для інтеграції терапії в рутину дитини.

Тема 19. Теорія та практичне застосування методу сенсорної інтеграції в дитячому та дорослому віці. Тема розкриває засади теорії Джин Айрес про обробку сенсорної інформації (вестибулярної, пропріоцептивної, тактильної тощо). Курсанти навчатимуться розпізнавати ознаки сенсорної гіпер- чи гіпочутливості у пацієнтів. Слухачі опанують створення «сенсорних дієт» та організацію стимулюючого або заспокоїливого терапевтичного середовища.

Тема 20. Геріатрична ерготерапія: профілактика падінь, адаптація до вікових змін, підтримання незалежності літніх людей. Вивчаються біологічні аспекти старіння та їх вплив на повсякденне функціонування літньої людини. Курсанти опанують алгоритми оцінки ризику падінь у побуті та методики тренування балансу під час щоденних активностей. Увага фокусується на підтриманні когнітивного здоров'я та соціальної інтеграції літніх осіб.

Тема 21. Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Слухачі вивчать засади глобальної програми ВООЗ mhGAP щодо ведення психічних, неврологічних розладів та розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я. Курсанти опанують алгоритми оцінки та ведення пацієнтів із депресією, психозами, суїцидальними намірами та гострим стресом. Особлива увага приділяється застосуванню ерготерапевтичних інтервенцій для відновлення щоденного функціонування та соціальної інтеграції осіб із ментальними порушеннями згідно з протоколами mhGAP.

БЛОК 6. СЕРЕДОВИЩНІ ФАКТОРИ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Тема 22. Асистивні технології та технічні засоби реабілітації (ТЗР): підбір, налаштування та навчання використанню. Курсанти детально ознайомляться із ринком сучасних ТЗР: від адаптивного посуду та одягу до високотехнологічних систем керування. Тема вчить індивідуальному підбору, антропометричному вимірюванню та налаштуванню крісел-колісних і засобів для ходьби. Слухачі відпрацюють методику навчання пацієнта безпечному користуванню цими засобами.

Тема 23. Ортезування в ерготерапії: виготовлення тимчасових сплінтів та підбір готових ортопедичних виробів. Практико-орієнтована тема, де вивчаються матеріали (низькотемпературний пластик) та технології створення індивідуальних ортезів для пальців і кисті. Курсанти навчатися моделювати сплінти для функціонального позиціонування рук чи фіксації після травм. Також розглядаються правила контролю стану шкіри пацієнта під час ортезування.

Тема 24. Ергономіка, універсальний дизайн та архітектурна доступність. Оцінка та адаптація домашнього й робочого простору. Слухачі вивчать державні будівельні норми (ДБН) доступності та принципи універсального дизайну приміщень. Тема вчить проводити виїзну або дистанційну оцінку житла пацієнта (ванна кімната, кухня, спальня) для усунення архітектурних бар'єрів. Курсанти опанують перепланування та переобладнання простору під обмежені можливості людини.

Тема 25. Професійна реінтеграція та ерготерапія на робочому місці. Підготовка до фінальної атестації. Заключна тема фокусується на поверненні пацієнта до професійної діяльності або навчання. Вивчаються методи ергономічної оцінки робочого місця, модифікації графіку та підбору асистивних комп'ютерних технологій. Останні години відведені на підготовку портфоліо клінічних кейсів та симуляційний тренінг перед фінальним іспитом.

Тема 26. Іспит з оволодіння практичними навичками. Визначення рівню оволодіння практичними навичками, передбаченими сертифікатною освітньою програмою, атестаційною комісією за результатом виконання слухачами трьох пакетів завдань та / або клінічних кейсів.

Тема 27. Співбесіда зі спеціальності. Визначення рівню теоретичної підготовки слухачів атестаційною комісією за результатами співбесіди за змістом сертифікатної освітньої програми за результатом відповідей слухачів на три контрольних запитання з білетів.

Тема 28. Оголошення рішення атестаційної комісії. Дебрифінг. Завершення циклу.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ, МЕТОДИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Оцінювання результатів включає поточний контроль знань та вмінь слухачів у межах тематики освітнього заходу, за допомогою якого проводять оцінку рівню оволодіння теоретичним матеріалом та/або практичними навичками під час навчання, та підсумкову атестацію атестаційною комісією, яка включає іспит з оволодіння практичними навичками та співбесіду зі спеціальності. Оцінювання ґрунтується на:

- ✓ принципах академічної доброчесності;
- ✓ забезпеченні доступності і прозорості критеріїв, правил і процедури оцінювання результатів навчання;

- ✓ забезпеченні дотримання принципів об'єктивного оцінювання та подоланні елементів суб'єктивізму;
- ✓ підвищенні мотивації слухачів до систематичного засвоєння програмного матеріалу та активної роботи впродовж усього періоду навчання, переорієнтації їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, вмінь та навичок;
- ✓ систематизації знань, їх активному засвоєнні, формуванні навичок застосування отриманих знань в умовах власної клінічної практики;
- ✓ забезпеченні відкритості контролю;
- ✓ розвитку творчого мислення та підвищенні ефективності освітньої діяльності науково-педагогічних працівників.

На початку навчання викладач зобов'язаний надати вичерпну інформацію про види оцінювання, терміни та форми їх проведення, шкали оцінювання, які використовуються, та ознайомити аудиторію з переліками контрольних запитань та програмних практичних навичок, прикладами тестових та клінічних завдань тощо.

Шкала оцінювання результатів тестування під час поточного контролю знань та вмінь слухачів в межах тематики заходу шляхом тестування та/або розв'язання клінічних завдань – **традиційна чотирирівнева** (5 – відмінно, 4 – добре, 3 – задовільно, 2 – незадовільно), при чому рівні мають таке тлумачення:

- ✓ «відмінно» – 95% правильних відповідей та більше;
- ✓ «добре» – 85-94% правильних відповідей;
- ✓ «задовільно» – 75-84% правильних відповідей;
- ✓ «незадовільно» – 74% та менше правильних відповідей.

Вихідний контроль знань та вмінь слухачів в межах тематики заходу (атестація) проводиться у вигляді **іспиту з оволодіння практичними навичками та співбесіди зі спеціальності**, під час яких атестаційна комісія оцінює оволодіння слухачами теоретичної та практичної підготовки та готовність слухачів до самостійної клінічної практики за спеціальністю заходу, при цьому використовується **традиційна, чотирирівнева (5 – відмінно, 4 – добре, 3 – задовільно, 2 – незадовільно) шкала оцінювання**, а при оцінці теоретичної підготовки в ході співбесіди зі спеціальності та іспиту з оволодіння практичними навичками рівні мають таке тлумачення:

- ✓ «відмінно» – слухач володіє теоретичним матеріалом у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує практичні завдання та досконало володіє практичними навичками та вміннями;
- ✓ «добре» – слухач знає зміст теми та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними без додаткових запитань, вирішує всі практичні завдання, демонструє достатній рівень оволодіння практичними навичками та опанування програмних компетентностей, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;
- ✓ «задовільно» – ставиться слухачу на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, при цьому слухач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує завдання та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у складних випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно;
- ✓ «незадовільно» – виставляється у випадках, коли знання і вміння слухача не відповідають вимогам оцінки «задовільно».

За результатами іспиту з оволодіння практичними навичками та співбесіди за спеціальності ставить **узагальнена оцінка** за традиційною чотирирівневою шкалою

оцінювання, яка затверджується атестаційною комісією та вноситься у відповідну відомість. На підставі узагальненої оцінки **атестаційна комісія приймає рішення** щодо присвоєння / підтвердження звання лікаря-спеціаліста або спеціаліста чи щодо відмови у присвоєнні / підтвердженні звання лікаря-спеціаліста або спеціаліста за спеціальністю освітнього заходу. Слухачі, яким рішенням атестаційної комісії присвоєне / підтверджене звання лікаря-спеціаліста чи спеціаліста, отримують **сертифікат** встановленого зразка. Слухачі, яким рішенням атестаційної комісії відмовлено у присвоєнні / підтвердженні звання лікаря-спеціаліста чи спеціаліста, а також у випадку невиконання умов договору про надання освітніх послуг, відраховується наказом по університету з видачею відповідної **довідки з зазначенням причини відрахування**. Рішення атестаційної комісії може бути оскаржене у встановленому чинним законодавством порядку.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичне забезпечення програми заходу розробляється профільною кафедрою медичного факультету та формує навчально-методичний комплекс, який включає:

- ✓ завірений у встановленому порядку примірник цієї програми;
- ✓ банк тестових завдань та/або клінічних завдань для поточного контролю знань та вмінь слухачів;
- ✓ перелік контрольних запитань для співбесіди зі спеціальності;
- ✓ перелік практичних навичок та / або клінічних завдань для іспиту з оволодіння практичними навичками;
- ✓ навчально-методичні посібники та іншу літературу (у разі наявності);
- ✓ база даних кейсів стимуляційних задач, результатів інструментальних та лабораторних досліджень.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення належної якості навчального процесу місце проведення заходу БПР має бути обладнане:

- ✓ мультимедійним проектором та екраном;
- ✓ персональним комп'ютером викладача з доступом до мережі Інтернет;
- ✓ WiFi-роутером для забезпечення доступу до мережі Інтернет слухачам;
- ✓ загальним медичним обладнанням та інструментарієм;
- ✓ адаптивний кухонний посуд та приладдя: ножі з ергономічними ручками, тарілки з бортикам-обмежувачами, чашки з двома ручками, тримачі для відкривання банок, нековзні килимки (Dycem);
- ✓ засоби для полегшення одягання та гігієни: гачки для застібання гудзиків, пристосування для одягання шкарпеток та взуття (ріжки з подовженою ручкою), захвати для предметів (ричери);
- ✓ модель ванної кімнати/туалету: настінні поручні (прямі та кутові), сидіння для унітаза з регулюванням висоти, стілець для душу з нековзними ніжками;
- ✓ ортези, обладнання для ортезування;
- ✓ тренажери для дрібної моторики: терапевтичний пластилін (Theraputty) різного ступеня жорсткості, бізіборди, панелі з різними типами замків/дверних ручок, кінетичний пісок, кілкові дошки (Pegboards);
- ✓ крісла-колісні: базове крісло-колісне з ручним приводом (для навчання маневруванню та трансферу), подушки для профілактики пролежнів (протипролежневі системи);

- ✓ засоби опори: ролатори, ходунки (крокуючі та на колесах), канадські палиці, квадриподи (палиці на 4 опорах);
- ✓ допоміжне обладнання для трансферу: ковзна дошка для пересаджування, пояс для перенесення пацієнтів;
- ✓ сенсорні матеріали: обтяжена ковдра або жилет, сенсорні м'ячі (футболи різного діаметра), балансири (балансувальні подушки, дошки), тактильні доріжки;
- ✓ оцінювальні інструменти: механічні гоніометри (різних розмірів для суглобів кисті та великих суглобів), кистьовий динамометр (Jamar) для вимірювання сили хвату, pinch-метр (для вимірювання сили щипкового хвату);
- ✓ тренувальними фантомами та спеціальним обладнанням в межах тематики заходу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

I. Нормативно-правові акти та національні джерела України

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX.
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-IV.
3. Про затвердження Порядку направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я та фізичних осіб — підприємців, які в установленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надають медичну допомогу відповідного виду : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.02.2020 р. № 586.
4. Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.11.2022 р. № 2083.
5. Про затвердження національного класифікатора НК 030:2022 «Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я» : наказ Міністерства економіки України від 09.04.2022 р. № 810.
6. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я. Український переклад. Київ : Міністерство охорони здоров'я України ; Всесвітня організація охорони здоров'я.
7. Керівництво mhGAP для ведення психічних, неврологічних розладів та розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я. Версія 2.0. Женева : Всесвітня організація охорони здоров'я, 2016.
8. Ерготерапія : підручник / за ред. О. В. Базилевич, В. В. Романишина. Київ : Олімпійська література.
9. Марусич І. І., Бойчук Т. В. Основи ерготерапії : навчальний посібник. Чернівці : БДМУ.
10. Фізична терапія, ерготерапія в комплексній реабілітації осіб із травмами опорно-рухового апарату та нервової системи : монографія / за заг. ред. А. А. Герцика.

II. Міжнародні стандарти, рамкові документи та електронні ресурси

11. Occupational Therapy Practice Framework: Domain and Process. 4th ed. American Occupational Therapy Association. American Journal of Occupational Therapy. 2020.
12. World Federation of Occupational Therapists. Minimum Standards for the Education of Occupational Therapists. Revised 2016. WFOT, 2016.
13. World Federation of Occupational Therapists. Position Statements and official resources on occupational therapy practice, education and professional standards. WFOT.
14. World Health Organization. International Classification of Functioning, Disability and Health: ICF. Geneva : WHO, 2001.

15. World Health Organization. mhGAP Intervention Guide for Mental, Neurological and Substance Use Disorders in Non-Specialized Health Settings. Version 2.0. Geneva : WHO, 2016.

III. Базова міжнародна навчальна література з ерготерапії

16. Willard and Spackman's Occupational Therapy / ed. by G. Gillen, C. Brown. 14th ed. Philadelphia : Wolters Kluwer, 2023.
17. Pendleton H. M., Schultz-Krohn W. Pedretti's Occupational Therapy: Practice Skills for Physical Dysfunction. 9th ed. St. Louis : Elsevier, 2024.
18. Radomski M. V., Trombly Latham C. A. Occupational Therapy for Physical Dysfunction. 8th ed. Philadelphia : Wolters Kluwer.
19. Taylor R. R., Bowyer P., Fisher G. Kielhofner's Model of Human Occupation: Theory and Application. 6th ed. Philadelphia : Wolters Kluwer, 2023.
20. Law M., Baum C. M., Dunn W. Measuring Occupational Performance: Supporting Best Practice in Occupational Therapy. 3rd ed. New York : Routledge, 2024.
21. Cooper's Fundamentals of Hand Therapy: Clinical Reasoning and Treatment Guidelines for Common Diagnoses of the Upper Extremity / ed. by C. M. Wietlisbach, A. L. Wolff. 4th ed. St. Louis : Elsevier, 2025.
22. Case-Smith J., O'Brien J. C. Occupational Therapy for Children and Adolescents. St. Louis : Elsevier.
23. Bryant W., Fieldhouse J., Bannigan K., Creek J. Creek's Occupational Therapy and Mental Health. 6th ed. Edinburgh : Elsevier, 2022.
24. Ayres A. J. Sensory Integration and the Child: Understanding Hidden Sensory Challenges. Los Angeles : Western Psychological Services.
25. Gillen G. Stroke Rehabilitation: A Function-Based Approach. St. Louis : Mosby.
26. Fidler G. S. Lifestyle Performance Model: A Model for Engaging the Power of Occupation. Thorofare : SLACK Incorporated.

IV. Додаткові електронні ресурси для самостійної роботи слухачів

27. Офіційний вебсайт Міністерства охорони здоров'я України.
28. База даних «Законодавство України» Верховної Ради України.
29. Офіційний вебсайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
30. Офіційний вебсайт World Federation of Occupational Therapists.
31. Офіційний вебсайт American Occupational Therapy Association.
32. PubMed — електронна база даних наукових публікацій з медицини, реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії.
33. Cochrane Library — база систематичних оглядів з доказової медицини та реабілітаційних втручань.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
АНОТАЦІЯ.....	10
ОПИС ПРОГРАМИ.....	10
НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН.....	16
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	18
БЛОК 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ.....	18
БЛОК 2. ОЦІНКА, ДІАГНОСТИКА ТА ПЛАНУВАННЯ В ЕРГОТЕРАПІЇ.....	18
БЛОК 3. ЕРГОТЕРАПІЯ В НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ.....	19
БЛОК 4. ЕРГОТЕРАПІЯ В ТРАВМАТОЛОГІЇ, ОРТОПЕДІЇ ТА СОМАТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	19
БЛОК 5. СПЕЦІАЛЬНІ НАПРЯМКИ: ПЕДІАТРІЯ, ГЕРІАТРІЯ ТА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я.....	20
БЛОК 6. СЕРЕДОВИЩНІ ФАКТОРИ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	21
КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ, МЕТОДИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	21
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	23
ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	23
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ.....	24
ЗМІСТ.....	26